

РУДНИЦЬКА Ю.В.

ад'юнкт кафедри криміналістики та судової медицини Національної академії внутрішніх справ, м. Київ

ПОЧАТКОВИЙ ЕТАП ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ КРАДІЖОК, ВЧИНЕНИХ НЕПОВНОЛІТНІМИ

Прийняття нового КПК України обумовило необхідність перегляду наукових поглядів щодо розуміння сутності досудового розслідування, його місця в системі кримінального судочинства, аналізу змісту досудового провадження. Найбільшого ж наукового інтересу та практичної значимості набуває необхідність дослідження сутності та особливостей початкового етапу досудового розслідування кримінальних правопорушень, в тому числі крадіжок, вчинених неповнолітніми.

Досудове розслідування злочину згідно з ч. 2 ст. 214 КПК України розпочинається з моменту внесення відомостей до Єдиного реєстру досудових розслідувань.

Частина 4 ст. 214 КПК України передбачає, що слідчий, прокурор невідкладно, але не пізніше 24 годин після подання заяви, повідомлення про вчинене кримінальне правопорушення або після самостійного виявлення ним з будь-якого джерела обставин, що можуть свідчити про вчинення кримінального правопорушення, зобов'язаний внести відповідні відомості до Єдиного реєстру досудових розслідувань та розпочати розслідування.

Порядок кримінального провадження щодо неповнолітніх визначається загальними правилами КПК України з урахуванням особливостей, передбачених 38 главою цього Кодексу.

Слід зазначити, що відповідно до ч. 2 ст. 484 КПК України кримінальне провадження щодо неповнолітньої особи, у тому якщо кримінальне провадження здійснюється щодо декількох осіб, хоча б одна з яких є неповнолітньою, здійснюється слідчим, який спеціально уповноважений керівником органу досудового розслідування на здійснення досудових розслідувань щодо неповнолітніх [1].

Ми ж розглянемо процес досудового розслідування крадіжок, вчинених неповнолітніми з точки зору криміналістики, а саме її початковий етап, який охоплює період досудового розслідування, під час якого здійснюються слідчі (розшукові) дії, організаційні та оперативно-розшукові заходи, встановлюються обставини події, ознаки злочину, які необхідні для визначення слідчих ситуацій, побудови версій, планування розслідування.

Початок початкового етапу розслідування злочину можна розглядати як відрізок часу або крок у розслідуванні злочину, на якому не тільки фіксуються сліди події злочину, а й здійснюється встановлення злочинця по «гарячим слідам».

На думку багатьох криміналістів, початковий етап розслідування становить важливий інтервал слідчої діяльності, який визначається характером криміналістичних завдань, які стоять перед слідчим з моменту внесення відомостей до Єдиного реєстру досудових розслідувань і необхідні для досягнення ключових цілей розслідування справи [2, с. 120].

Момент закінчення цього етапу вчені трактують по-різному.

Наприклад, на думку Р. С. Белкіна, момент закінчення початкового етапу не можна зафіксувати у загальному вигляді, пов'язуючи його категорично з яким-небудь процесуальним рішенням у справі. Він може завершитися з накопиченням достатньої для пред'явлення обвинувачення доказової інформації, але може закінчитися і раніше, коли характерний для даного етапу пришвидшений темп дій буде за певних причин втрачений [3, с. 785].

А. Г. Філіппов вважає, що межа між початковим і наступними етапи є момент, коли слідчий, виконав усі невідкладні слідчі дії і зібрав значний доказовий матеріал, приступає до аналізу і складанню розгорнутого плану розслідування справи [4, с. 317].

В. І. Рохлін трактує, що початковий етап закінчується моментом, коли стає ясно, який злочин вчинено, визначається коло можливих учасників, умисел, мотиви, можливі способи вчинення і приховання злочину [3, с. 21].

Таким чином, початком початкового етапу досудового розслідування є внесення відомостей до Єдиного реєстру досудових розслідувань а момент його закінчення необхідно розглядати через призму виконання комплексу запланованих дій, направлених на досягнення проміжних цілей.

Зміст початкового етапу розслідування крадіжок, в тому числі, вчинених неповнолітніми визначається слідчою ситуацією, яка склалася в залежності від часу, що пройшов з моменту крадіжки чи виявлення її слідів, предмета крадіжки, поведінки винних, потерпілих, свідків тощо. Кожна конкретна крадіжка на даному етапі розслідування характеризується притаманною лише їй слідчою ситуацією.

Слідчому на даному етапі також необхідно з'ясувати повні і всебічні відомості про особу неповнолітнього злочинця та їх зв'язок з потерпілим, наявність дорослих підбурювачів та інших співучасників кримінального правопорушення, місце, час, спосіб вчинення крадіжки, причини і умови, що сприяли вчиненню злочинних дій та інші обставини необхідні для подальшого розслідування.

Важливу роль на початковому етапі відіграють ефективність проведення слідчих (розшукових) дій, які залежать від слідчої ситуації, яка склалася. Обов'язковою, першочерговою та невідкладною слідчою (розшуковою) дією є огляд місця події. Також проводиться допит потерпілого, свідків, підозрюваного або

оголошення його в розшук, огляд викраденого майна, обшук з метою виявлення предметів злочину, у деяких випадках призначення експертиз та висування підозри.

У конкретному випадку розслідування, залежно від обсягу зібраної первісної інформації та слідчої ситуації, що склалася висуваються робочі версії.

Вони визначають напрям розслідування і служать слідчому орієнтиром у його пізнавально-діалектичному процесі.

Таким чином, початковий етап досудового розслідування являє собою часовий період, який розпочинається з моменту внесення відомостей до ЄРДР та закінчується накопиченням достатньої кількості доказової інформації необхідної для подальшого розслідування кримінального правопорушення. Правильний вибір напрямлення розслідування на початковому етапі, своєчасного і кваліфікованого виконання слідчих (розшукових) дій, оперативно-розшукових та інших заходів сприяє швидкому розслідуванню кримінального правопорушення.

Список використаних джерел:

1. Кримінально-процесуальний кодекс України: за станом на 11 серп. 2013р. / Верховна Рада України. – Офіц. Вид. – К.: Парлам. Вид-во, 2013. – 207 с. – (Бібліотека офіційних видань).

2. Ищенко Е. П. Первоначальный этап расследования как основа доказательственной деятельности по уголовному делу / Е. П. Ищенко // Проблемы доказательственной деятельности по уголовным делам. – Красноярск, 1985. – 120 с.

3. Курс криминалистики: в 3 т. / [Абаканова В. А., Беляков А. А., Данилова Н. А. и др.]; под. ред. О. Н. Коршуновой и А. А. Степанова. – Т. 3: Криминалистическая методика (Методика расследования преступлений в сфере экономики, взяточничества и компьютерных преступлений). – СПб.: Юрид. Центр «Пресс», 2004. – 571 с.

4. Криминалистика: ученик / [Агафонов В. В., Бурнашев Н. А. Газизов В. А. и др.]; под. ред. А. Г. Филиппова. – М.: Высш. Образование, 2008. – 441 с.